

Türkiye’de Muhasebe Eğitiminin Diğer Disiplin Dallarındaki Yeri ve Lisans Düzeyinde Müfredat İncelenmesi*

Tolga ALA¹

Tevhit KAHRAMAN²

Enver SÜMER³

Özet

Küreselleşme ile iş dünyasında yaşanan bütünleşmenin muhasebe eğitimine yansımaları uluslararası muhasebe eğitim standartları düzeyinde bir nitelik arayışı içerisinde. Bu çalışmanın amacı muhasebe eğitiminin disiplinlerarası önemi ve yerinin araştırılarak Türkiye’de bulunan üniversitelerdeki işletme ve ekonomi ana bilim dalları dışındaki lisans bölümlerinde muhasebe eğitimi ve ders müfredatlarının içerik bakımından incelenmesi olarak belirlenmiştir. Ülkemizde farklı disiplinlerde lisans düzeyinde verilen muhasebe dersleri, üniversiteler ve fakülteler bazında içerik analizi yöntemi kullanılarak gruplandırılmıştır. Araştırma; eczacılık fakülteleri, hukuk fakülteleri ve işletme mühendisliği bölümlerini içermektedir. Çalışmada incelenen muhasebe dersleri zorunlu, seçmeli ve uygulamalı dersler olarak kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Çalışma sonucunda farklı disiplinlerde işletmeciliğin dili olarak kabul edilen muhasebe uygulamalarına ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Her disiplin için verilecek muhasebe eğitim ve müfredatlarının yeniden oluşturulması, her meslek alanının muhasebe uygulamalarının kullanımları doğrultusunda gözden geçirilmesi gerektiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Ders İçeriği, Eczane Muhasebesi, Hukuk Fakültesi, İşletme Mühendisliği

Investigation of the Undergraduate Curriculum and The Place of Accounting Education in Other Disciplines in Turkey

Abstract

The reflections of the integration experienced with globalization in the business world on accounting education are in search of a quality at the level of international accounting education standards. The purpose of this study was to examine the content of accounting education and course curricula in non-business and economics undergraduate departments at Turkish universities, with a view to assessing the interdisciplinary significance and position of accounting education. The Accounting courses provided at the undergraduate level across different disciplines in our country were classified by using the content analysis method on the basis of universities and faculties. The study includes pharmacy faculties, law faculties and business engineering departments. The accounting courses examined in the study were classified according to their status as compulsory, elective and applied courses. The study concluded that accounting practices, which are accepted as the language of business

Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Geliş Tarihi / Submitted: 10.06.2024 Makale Kabul Tarihi / Accepted: 31.07.2024

*Bu makale 29 Eylül-1 Ekim 2022 tarihleri arasında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi’nde düzenlenen 9. Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları (ICAFR22) Kongresi adlı etkinlikte sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özeti kongre bildiri özet kitabında basılmış “Türkiye’de Muhasebe Eğitiminin Diğer Disiplinlerde Lisans Düzeyinde İncelenmesi” başlıklı bildirinin tamamlanmış halidir.

¹Sorumlu Yazar, Doç. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü, tala@erzincan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5879-9201>

²Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü, tkahraman@erzincan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0060-6435>

³Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Pazarlama ve Dış Ticaret Bölümü, esumer@erzincan.edu.tr, <https://orcid.org/0009-0001-9971-2889>

Atf (Citation): Ala, T., Kahraman, T., ve Sümer, E. (2024). Türkiye’de muhasebe eğitiminin diğer disiplin dallarındaki yeri ve lisans düzeyinde müfredat incelenmesi. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 4(2), 104-117.

administration, are required in a number of different disciplines. It was determined that accounting education and curricula provided for each discipline should be re-established and each profession should be reviewed in line with the use of accounting practices.

Keywords: *Accounting Education, Course Content, Accounting Course Content, Pharmacy Accounting, Faculty of Law, Business Engineering.*

1. GİRİŞ

Muhasebe, dinamik ve uygulamalı süreçleri kapsayan bilgi sistemidir. Bağımsız bir çalışma alanına sahip olmasına rağmen işletme içerisinde ve dışındaki gerçekleşen mali olaylarla sürekli ilgilidir. İşletmelerin diğer departmanlarında meydana gelen parasal konular muhasebe birimlerinin ilgi alanına doğrudan girmektedir. Muhasebenin yönetim, ekonomi, matematik, bilgisayar bilimi, istatistik, hukuk, siyaset bilimi ve mühendislik gibi diğer disiplinlerle ilişkisi vardır. Modern işletme süreçlerinde planlama, karar verme ve yönetim sorumlulukları, işletme sahiplerinden profesyonel yöneticilere aktarılmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, tüm yönetsel işlevler, iş kaygılarının artmasına yol açmaktadır. Muhasebe, bir işin planlamasından, yürütülmesine ve tamamlanmasına kadar geçen tüm süreçlerinde yönetime her türlü finansal bilgiyi sağlar. Muhasebe bilgi sistemi kullanılarak elde edilen verilerin doğrultusunda yönetimler daha doğru ve rasyonel kararlar alabilir.

Muhasebe, işletme çevresinde yaşanan değişimlerden kolaylıkla etkilenebilen ve devamlı kendisini yenileyen bir bilgi sistemidir (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 117). Muhasebe bireysel, ulusal ve uluslararası kuruluşlar bakımından geniş bir alana hitap eden ve bilinmesi gerekli olan bir bilgi sistemidir. Muhasebe, bir işletmenin ekonomik sağlığını belirleme, ölçme ve iletme konusunda çok yönlü bir disiplindir. Muhasebe disiplini, birbiriyle bağlantılı diğer disiplinler hakkında güçlü bir kavramsal anlayışa sahip olduğunda en iyi şekilde anlaşılabilir.

Bu çalışmanın amacı muhasebe eğitiminin disiplinlerarası önemi ve yerinin araştırılarak Türkiye’de bulunan üniversitelerdeki işletme ve ekonomi ana bilim dalları dışındaki lisans bölümlerinde muhasebe eğitimi ve ders müfredatlarının içerik bakımından incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada muhasebe eğitiminin sadece işletmecilik alanında eğitim veren bölümlerle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda diğer disiplinlerde de seçmeli ve zorunlu ders statüsünde muhasebe ile ilişkili derslerin verilebildiği incelenmiş ve tespit edilmiştir.

Muhasebe eğitimi ile ilgili çalışmalar daha çok doğrudan muhasebe bilgisini kullanabilen programlar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalarda muhasebe eğitiminin önemi özellikle çağın değişen şartlarına uyum ve uluslararası muhasebe eğitim standartları göz önünde bulundurularak gereken ihtiyaçlar doğrultusunda ele alınmıştır. Mühendislik eğitiminde parasal hesaplamalar gerektiren ve bunların formüle edilebilmesi için muhasebe bilgi sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin maliyetlemenin yapılabilmesi, üretim programının bu maliyetleme ekseninde detaylı bir şekilde bütçelenebilmesi için muhasebe temel kavramlarının bilinmesinin yanı sıra muhasebe bilgisinin kullanılmasına yönelik uygulamalı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmaktadır.

Muhasebe eğitimi, yaşanan küresel değişimle beklenen ihtiyaçları karşılayabilecek şekilde yapılandırılmalıdır. Özellikle öğrencilerin muhasebe bilgisi oluşturma ve kullanma becerilerine yönelik konulara ağırlık verilerek yönetsel ve liderlik becerilerinin ağırlıklı olarak kazandırılması gerekmektedir (Deppe ve diğerleri, 1991: 260). Çünkü muhasebe eğitimi para ile ifade edilen olaylar ile ilgilendiğinden verilen eğitimin uygulanabilirliği yüksektir ve böylelikle daha kolay örneklendirilebilmektedir. Mezun olduktan sonra çalışma sürecine başlayan kişiler uzmanı oldukları alanlarda parasal konularda almış oldukları muhasebe eğitimi kolaylıkla uygulama imkânı bulabilmektedirler.

2. ALAN YAZIN İNCELEMESİ

Alan yazın incelendiğinde muhasebe eğitime yönelik çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkündür. Ancak ulusal ve uluslararası araştırmalarda muhasebe eğitiminin diğer disiplinlerle ilişkisini inceleyen çok az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Muhasebe eğitimi üzerine yapılan araştırmalar daha çok muhasebe dersi almış veya almaya devam eden öğrenciler üzerine gerçekleştirilmiştir.

Yükçü ve Atağan 2010 yılında yaptıkları araştırmada muhasebenin, işletmenin diğer alanları veya başka bir alanda eğitim gören kişinin bilgi biriktirme ve bu bilgileri uygulayabilmesinin bilgisayar paket programları aracılığıyla mümkün olduğunu belirtmişlerdir. Aynı çalışmada muhasebenin diğer disiplinlerle ilişkisini vurgulamışlardır (Yükçü ve Atağan, 2010: 37). Özkul'un 2012'de yapmış olduğu araştırmaya göre 1875 yılında darülfünun da yer alan mühendislik mekteplerinde muhasebe dersleri verilmiştir (Özkul, 2012: 227).

Alkan ve Öztürk 2014'te orman mühendisliği öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırmaya göre genel muhasebe dersi alan öğrencilerin mezuniyet sonrasında çalıştıkları orman işletmelerinde muhasebe dersi ile kazanılan bilgileri yeterince kullanamadıklarını tespit etmişlerdir. Öğrencilerin maliyet ve yönetim muhasebesi içerikli dersleri almalarının daha uygun olacağı belirlenmiştir. Bologna sürecinde azaltılan seçmeli dersler kapsamındaki genel muhasebe derslerinin öğrenciler tarafından zor olduğu ve anlaşılır olmadığı gerekçesi ile tercih edilmemeye başlandığı ve sonrasındaki süreçte yeni müfredatlarda muhasebe derslerinin tercih edilmediği tespit edilmiştir (Alkan ve Öztürk, 2014: 48).

Selimoğlu ve diğerleri 2016 yılında yürüttükleri çalışma Anadolu Üniversitesi hukuk fakültesi öğrencilerinin muhasebe derslerine yönelik algılarını ve mezuniyet sonrasında muhasebe mesleğine yönelik farkındalık ve değerlendirmelerini konu almıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin kariyer beklentilerinde muhasebe mesleğini çalışma alanı olarak görmedikleri ve bunun temel nedeni de öğrencilerin kendi muhasebe bilgi düzeylerini yetersiz bulmuş olmalarıdır. Ayrıca öğrenciler seçmeli olarak aldıkları muhasebe dersini neden seçtiklerine gerekçe olarak da iş yaşantılarında yararlı olacağını düşündüklerini belirtmişlerdir (Selimoğlu ve diğerleri, 2016: 49).

Selimoğlu ve diğerleri 2017'de Eskişehir barosunda görev alan 188 avukatla yapmış oldukları araştırmada hukuk fakültesi mezunlarının muhasebe mesleğine yönelik farkındalıklarının ölçülmesi hedeflenmiştir. Araştırmaya katılan Eskişehir barosuna kayıtlı 22 farklı hukuk fakültesinden mezun ve fiili olarak avukatlık mesleğini icra eden 188 avukatın %63,3'ü muhasebe dersinin önemli olduğunu, hukuk fakültelerinin müfredatında olması gerektiğini önermişlerdir (Selimoğlu ve diğerleri, 2017: 35).

Bilginoğlu 2019'da mühendislik bölüm ve programları için verilen muhasebe derslerinin içerikleri, amaçları ve öğrenme çıktıları üzerinde değerlendirmelerde bulunmuştur. Araştırmacı tarafından yürütülen çalışmanın sonucunda özellikle yönetim ve maliyet muhasebesi dersinin önemi ve ihtiyacı vurgulanmış, öğretim elemanlarının yararlılık ilkesini sürekli göz önünde bulundurması tavsiye edilmiştir (Bilginoğlu, 2019: 199).

Çalık ve diğerleri 2021 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde endüstri mühendisliği okuyan ve maliyet muhasebesi dersi alan öğrencilerin maliyet muhasebesi dersi ile dersin öğretim elemanlarına yönelik algıları incelenmiştir. Öğrencilerin maliyet muhasebesi dersinin mesleki kariyerleri açısından önemi ve faydası üzerine olumlu algı ve kanaate sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Öğretim elemanları açısından çalışma sonuçları değerlendirildiğinde öğrencilerin öğretim elemanlarının ders işleme metot ve etkileşimden ziyade yetkinliklerine daha çok önem verdikleri belirtilmiştir (Çalık ve diğerleri, 2021: 62).

Günümüzde artık muhasebe dersleri iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ve benzeri fakülteler bünyesinde sınırlı kalmamaktadır. Diğer disiplinlerle etkili ilişkisi bulunduğunu ve temel paydanın kurumsal kaynak planlaması (KKP) tabanlı paket programları olduğunu vurgulamışlardır (Yükçü ve Atağan, 2010: 35).

3. ARAŞTIRMA

Bu çalışma muhasebe eğitiminin disiplinlerarası önemini ve yerini araştırarak, Türkiye'de işletme ve ekonomi ana bilim dalları dışındaki disiplinlerde lisans bölümlerinde 2020-2021 ile 2021-2022 eğitim öğretim dönemlerinin ders müfredatlarında muhasebe eğitimi ve ders içerikleri bakımından incelenmesini konu almaktadır.

3.1 Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Ülkemizde farklı disiplinlerde lisans düzeyinde verilen muhasebe dersleri, üniversiteler ve fakülteler bazında içerik analizi yöntemi kullanılarak gruplandırılmıştır. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından elektronik ortamda hazırlanan "YÖK Lisans Atlası" sisteminden faydalanılarak araştırma gerçekleştirilmiştir.

İçerik analizi çalışmaya bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşılmasına katkı sağlar (Göktaş ve diğerleri, 2012: 446). İçerik analizleri bilimsel çalışmalarda disiplinlerarası kullanımının temel nedeni bu metodun esnek yapısıdır. Bu en güçlü özelliği sayesinde sosyal bilimler alanında daha fazla tercih edilmekte ve önemli bir yer edinmiştir (Yıldırım, 2015:115). İçerik analizi yönteminin bu araştırma için en uygun yöntem olduğu düşünülerek seçilmiştir.

Üç aşamadan oluşan içerik analizinin asıl amacı; ilk aşamada veriyi temalandırdıktan sonra ikinci aşamada verinin anlamlandırılmasıdır. En son aşamada ise araştırmacı kendi yorumlarını da dahil ederek karşılaştırmalı bir şekilde yorumlama ve çözümleme yapmaktadır. Araştırmanın problem ve alt problemlerini bir bağımlı değişken gibi ele alan araştırmacı, diğerlerini bağımsız değişken gibi düşünerek, kıyaslama yapmakta ve kendi yorumlarını da katarak kapsamlı analiz işlemini gerçekleştirmektedir (Günbayı, 2019: 7). Bu yöntem ile elde edilen kapsamlı sonuçların, çalışılması düşünülen konulara gelecekte ışık tutması beklenmektedir (Lune ve Berg, 2017: 25; Yıldırım ve Şimşek, 2018: 43). Bu nedenle çalışmaya dahil olan fakültelerin ve ilgili bölümlerin müfredatları doküman analizine tabi tutularak muhasebe ders içeriklerine sahip olanlar tespit edilerek gruplandırılmıştır.

İşletme, iktisat, iktisadi ve idari bilimler ile bu nitelikte eğitim veren kurumlar dışındaki lisans seviyesinde eğitim veren devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumları kapsamında bulunan eczacılık fakülteleri, hukuk fakülteleri ve işletme mühendislikleri çalışmada incelenmiştir. Ülkemizde devlet ve vakıf üniversiteleri bünyesinde 101 farklı branşta mühendislik bölümü bulunduğu için çalışmanın araştırma süresini ve veri güvenilirliğini olumsuz yönde sekteye uğratabileceği düşünülerek diğer mühendislik bölümleri çalışmaya dahil edilmemiştir. Ayrıca çalışmanın mühendislik bölümleri içerisinde işletme mühendislikleri bölümlerinde yürütülmesinin bir diğer nedeni ise müfredatlarında işletmecilik alanını ilgilendiren daha fazla ders portföyüne sahip olmasından dolayıdır. Böylelikle muhasebe eğitimi ile ilişkili daha fazla ders içeriği ile karşılaşılacağı düşünülmüş ve öngörülmüştür.

Kapsam içerisinde çalışmanın konusunu oluşturan eğitim kurumlarının 2020-2021 ile 2021-2022 eğitim- öğretim dönemi ders müfredatları esas alınmıştır. Bu yöntem ile çalışmada tespit edilen muhasebe dersleri zorunlu, seçmeli ve uygulamalı dersler olarak kategorilere ayrılarak incelenmiştir.

Araştırma yapılırken sırasıyla aşağıdaki bilgi araçlarından faydalanılmıştır:

- YÖK lisans atlas sistemi
- Üniversite ve fakültelerin internet sitesi
- Ders Bilgi Paketleri
- Ders İçerikleri
- 2020-2021 Güz-Bahar Ders Programları
- 2021-2022 Güz-Bahar Ders Programları

Öncelikle “YÖK Lisans Atlası” internet sayfasına girilerek araştırma yapılacak üniversiteler ve fakülteler belirlenmiştir. Araştırma yapılacak lisans bölümleri aratarak, YÖK’e kayıtlı lisans bölümlerinin listesine ulaşılmıştır. Ulaşılan listeden alfabetik olarak üniversitelerin öncelikle internet sitelerine sonra fakültelerin internet sitelerine ulaşılmıştır. Fakültelerin internet sitelerinden paylaşılan ders bilgi paketleri ve içerikteki dersler listelenerek incelenmiştir. Bu derslerin haftalık planlamasında konu olarak ticaret, ekonomi ve işletme içerikli derslerin olup olmadığı doküman incelemesi yöntemiyle araştırılmıştır. Böylelikle ders isminde muhasebe veya işletme ifadeleri geçmeyen derslerde de muhasebe eğitiminin verildiği tespit edilmiştir. Örneğin; eczacılık fakültesinde mesleki olan ve olmayan ayrımı yapılmaksızın ders içerikleri ile haftalık ders planları, paylaşılan ders izlenceleri detaylı bir şekilde incelenmiş, mesleki ders niteliğinde olan “Eczacılık Mevzuatı ve İşletme” dersinde işletmecilik ve muhasebe eğitiminin verildiğinin tespit edildiği fakülteler bulunmaktadır. Bu nedenle bazı derslerin isimleri muhasebe konularını çağrıştırmaya da içeriğinde muhasebe eğitimine yer verilen dersler araştırma da bulgu olarak değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR

Bu çalışmanın kapsamını 2020-2021 ile 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenci kabul eden eczacılık fakülteleri, hukuk fakülteleri ile işletme mühendisliği lisans eğitimi veren üniversiteler oluşturmaktadır. Çalışma verilerinin tamamı ilgili üniversitelerin internet sitelerinden erişime açık olan ders bilgi paketleri kullanılarak elde edilmiştir.

4.1. Eczacılık Fakültesi

Eczacılık fakültelerinin amacı; toplumun sağlık düzeyinin korunmasına ve yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik oluşturulan sağlık ve sosyal güvenlik politikalarına paralel olarak sosyal sağlık ekonomisi, ilaçlar, tıbbi cihazlar, sosyal ödemeler ve eczane yönetimi (28970 Sayılı Resmî Gazete, 201) konularında bilgili bilimsel araştırmalar yapabilen bireyler yetiştirmektir (Eczacılık Fakülteleri Dekanları Konseyi, 2015). Eczaneler kamu otoritesi ile sürekli diyalog ve dirsek teması halinde çalışmaktadır. Nöbetler, sosyal güvenlik kesintilerinin ilaçlar üzerinde takibi gibi birçok özellik nedeniyle daha sık denetlenmektedir. Eczaneler hizmet ve tahsilat yönünden kamu sektörü ile doğrudan çalışmasından dolayı diğer özel sektör teşebbüslerinden ayrılmaktadırlar. Eczaneler hizmet verdikleri faydalanıcılarına müşteri tabiri yerine “hasta” terimini özenle kullandıkları görülmektedir. Eczaneler aynı zamanda sağlık ekonomisi döngüsünde hastane sonrası hizmetlerin devam edildiği önemli ve kesintisiz bir uğrak noktasıdır.

Ülkemizde eczacılık eğitimi devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı olarak eczacılık fakültelerinde yapılmaktadır. Eczacılık fakültelerinin ülkemizde öğrenim süresi 5 yıldır. Eczacılık fakültesi mezunlarının iş alanları oldukça fazladır. Bu alanlar içerisinde; kamu sektöründe (hastane eczacılığı, adli tıp kurumları, klinik araştırma laboratuvarları vb.), özel sektörde (ilaç sanayi, kozmetik firmaları, ecza depoları, endüstriyel eczacılık, üretim, arge vb.) ve özel ticari eczacılık işletmeciliği yer almaktadır.

Bu çerçevede kişisel eczane işletmeciliği yapanların, işletme, muhasebe ve muhasebeyle ilgili konularda yeterli bilgiye sahip olmaları onlara işletmecilik faaliyetinde avantaj sağlayacaktır. Bir eczacının düzenleyeceği ve karşılaşacağı tıbbi faturaları iyi tanıması gerekmektedir. Çünkü eczacılar sağlık uygulamalarının mali boyutunun işleyişinde önemli roller üstlenmekle birlikte sosyal güvenlik kurumları tarafından sorumlu kabul edilmektedirler. Bu nedenle sağlık uygulamalarının hem hastanelerdeki işleyişini hem de sosyal güvenlik veya sigorta şirketlerindeki işleyişini iyi bilmeleri gerekmektedir. Kayıtlı bir eczacının gözetimi altında, ön muhasebe veri girişlerinin eczane teknisyeni tarafından yapılması gerekmektedir. Bunlar, reçetelerin eczane sistemine girilmesi, hasta kayıtlarının doğru tutulması, reçetelerin doldurulması ve sevk edilmesi, sarf malzemeleri olmak üzere tüm reçete işleme ve yerine getirme alanlarında bilgi sahibi olması şeklinde sayılabilir. Bu işlerin kontrolünde ve doğru yapıp yapılmadığının takibinde eczacılar bilfiil çalışırlar ve sorumludurlar.

Görevleri arasında gerekli prosedür izinlerini almak, hastaların tedavi ve prosedürler için uygunluğunu teyit etmek, faturaları incelemek, eksik bilgileri toplamak, sistemden talep hazırlamak ve göndermek için fatura yazılımını kullanmak, hastalar, sigorta veya sosyal güvenlik kurumuyla iyi iletişim kurmak yer almaktadır. Bu nedenle kişisel eczane işletmeyi tercih eden eczacılar fakülte eğitimleri esnasında işletmecilik, muhasebe, sosyal güvenlik, vergi, yöneticilik ve iletişim vb. konulara ilişkin eğitim almaları ve donanımlı olmaları beklenmektedir. Eczacılar faaliyette buldukları şehirlerde kendi meslek odalarına (Eczacılar Odası) kayıtlı olarak serbest meslek erbabı unvanı altında faaliyetlerini yürütürler. Eczacılar serbest meslek erbapları içerisinde en fazla ticari faaliyetlerde bulunan, fatura ve serbest meslek makbuzu düzenleyen serbest meslek erbapları arasında sayılmaktadırlar. Başka bir tabirle eczacılar gün içi mesleki faaliyetlerinde serbest meslek makbuzu yerine daha çok faturalı işlemlere maruz kalan ve karşılaşan serbest meslek erbapları arasında sayılabilirler.

Bu bakımdan Türkiye’deki farklı üniversitelerin eczacılık fakültelerinde verilen işletme, muhasebe ve muhasebeyle ilgili derslere ilişkin aşağıdaki tablo incelendiğinde;

Tablo 1. Muhasebe Ders İçeriğine Sahip Eczacılık Fakülteleri

Üniversite Adı	Derslerin Adı	Derslerin Dönemi	Derslerin Türü
Adıyaman Üniversitesi	Eczane Muhasebesi	9. yarıyıl	Seçmeli
Ankara Üniversitesi	Eczane Muhasebesi	9. yarıyıl	Seçmeli
Atatürk Üniversitesi	Temel Muhasebe	8. yarıyıl	Seçmeli
Ege Üniversitesi	Muhasebe	4. yarıyıl	Zorunlu
Gazi Üniversitesi	Eczacılıkta Muhasebe	9. yarıyıl	Seçmeli
İnönü Üniversitesi	Yönetim ve Maliyet Muhasebesi	5. yarıyıl	Seçmeli
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Eczane İşletmeciliği, Muhasebe	8. yarıyıl	Zorunlu
	Finansal Okur Yazarlık	2. yarıyıl	Seçmeli
Mersin Üniversitesi	Eczacılık Mevzuatı ve İşletmeciliği	8. yarıyıl	Seçmeli
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Muhasebe	8. yarıyıl	Seçmeli
Ankara Medipol Üniversitesi	Eczacılık İşletmeciliği	Güz	Seçmeli
Bezmialem Vakıf Üniversitesi	Eczacılık Mevzuatı ve İşletmeciliği	7. yarıyıl	Zorunlu
Biruni Üniversitesi	Eczacılık Mevzuatı ve Muhasebe	7. yarıyıl	Zorunlu
İstanbul Medipol Üniversitesi	Eczacılık Mevzuatı ve İşletmeciliği	9. yarıyıl	Zorunlu
İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	Eczacılık İşletmeciliği	7 yarıyıl	Zorunlu
Yeditepe Üniversitesi	Eczacılık Yönetimi ve Müşteri İlişkileri Yönetimi	9 yarıyıl	Seçmeli

Kaynak: Tablo yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

2020-2021 ile 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenci alımı yapan 41 adet eczacılık fakültesinin 15 tanesinin müfredatında işletme-muhasebe ve muhasebeyle ilgili içeriğe sahip dersler yer alırken 4 fakültede işletme, muhasebe ve muhasebeyle ilgili içeriğe sahip dersler fiilen verilmektedir. İşletme-muhasebe ve muhasebeyle ilgili içeriğe sahip derslerin fiilen verildiği 15 fakültenin 9 tanesi devlet, 6 tanesi vakıf üniversitesine aittir.

Derslerin isimleri incelendiğinde ağırlıklı olarak eczane işletmeciliği ve eczane mevzuatı ve işletmeciliği gibi zorunlu niteliğe sahip derslerin içerisinde muhasebe bilgileri fiilen konu olarak yer almaktadır. Ancak 14 haftalık ders akışında diğer işletmecilik konuları da anlatılmaktadır. Eczacılık fakülteleri içerisinde sadece 6 devlet üniversitesinde 6 adet muhasebe dersi verilmektedir. Bu derslerin ikisi zorunlu nitelikte olup, diğer dört ders seçmeli ders statüsündedir. Bu derslerin 5 tanesi 8. ve 9. yarıyıldan itibaren sadece 1 tanesi ders 5. yarıyıldan itibaren yer almaktadır. Muhasebe derslerini veren öğretim elemanlarının %85’i Dr. Öğretim Üyesi, Doçent ve Profesör unvanlarına sahiptir. % 15’i ise öğretim görevlisi unvanına sahip öğretim elemanları tarafından verilmektedir.

Eczacılık fakültelerinde verilen muhasebe derslerini içerik yönünden incelediğimizde erişim yönünden ilgili üniversitelerin internet sitelerinden derslerin %94’üne erişilebilmektedir. Ders içeriğine ulaşamayan dersler müfredatta yer alıp da öğretim elemanı ile henüz eşleştirilmemiş dersler olarak gözlemlenmiştir.

4.2. Hukuk Fakültesi

Hukuk fakültelerinin amacı, anayasada yer alan yasaların doğru işletilmesi yönünde iş etiği ve mesleki ilkelerden ayrılmayacak, hukuk mekanizması içerisinde bireylere ve topluma katkı ve fayda sağlayabilecek, hukuk düzenine hizmet eden nitelikli meslek elemanları yetiştirmektir (Akıncı, 2001: 20).

Ülkemizde hukuk eğitimi devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı olarak hukuk fakültelerinde yapılmaktadır. Hukuk fakültelerine lise ve dengi okullardan mezun olanlar arasından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından her yıl yapılan üniversite sınavları ile öğrenciler alınmaktadır. Hukuk fakültelerinin ülkemizde öğrenim süresi hazırlık eğitimi hariç 4 yıl sürelidir (Demirağ ve Çiftçi, 2010: 258). Hukuk eğitimi ülkemizde fakülte ve fakülte sonrası süreçleri kapsayan bir bütündür. Fakültede verilen eğitim zincirin en önemli ve ilk halkasını oluştururken mezuniyet sonrası verilen staj eğitimi ise son halkasını oluşturmaktadır (Akıncı, 2001: 44). Ülkemizde hukuk fakültesi mezunlarının hâkim, savcı ve avukatlık mesleklerini icra edebilmeleri için hukuk

fakültesi lisans diplomasına sahip olmaları yeterli değildir. Mezunların mesleki sınavlardan başarılı olmaları ve avukatlık stajlarını tamamlamış olmaları gerekmektedir. Hukuk fakültesi mezunlarının iş imkanları arasında; kamu sektöründe (hakimlik, savcılık, kaymakamlık, noterlik, icra memurluğu vb. özel sektörde yöneticilik, kurum avukatlığı, avukatlık ve hukuk müşavirliği olmak üzere geniş bir alan bulunmaktadır. Bu alanlar içerisinde ilk akla gelen özelde serbest meslek elemanı olarak isimlendirilen avukatlık ve hukuk müşavirliği alanında ticari olarak faaliyet yürütmektir. Bu alanların tümünde kamuda ve özel sektörde özellikle de ticari şekilde serbest meslek olarak avukatlık faaliyetleri yapanlarda ticari defterler, belgeler, işletme, muhasebe konularında ve bu konularla ilgili alanlarda bilgi sahibi olmaları onlara ticari hayatlarında büyük yararlar sağlayabilir.

Ayrıca muhasebe işlemlerini içeren ticari davalar ülkemizde daha çok bilirkişilik müessesesi üzerinden sürdürülmektedir. Hâkim, savcı ve avukatların bu raporlarda sunulan detayları daha iyi özümsemelerine ve anlamalarına olanak sağlayacağı kanaatindeyiz. Böylelikle hakimlik ve savcılık alanlarında kamu hizmetinde bulunanların ticari davalarda bu konularda bilgi sahibi olmaları onların vereceği kararların daha adil olmasına ve hızlı çözümlenebilmesine vesile olacaktır. Bu bakımdan Türkiye'deki farklı üniversitelerin hukuk fakültelerinde verilen işletme-muhasebe ve muhasebeyle ilgili derslere ilişkin aşağıdaki tablo incelendiğinde;

Tablo 2. Muhasebe Ders İçeriğine Sahip Hukuk Fakülteleri

Üniversite Adı	Derslerin Adı	Derslerin Dönemi	Derslerin Türü
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Muhasebe	2. yarıyıl	Seçmeli
	Mali Tablolar Analizi	2. yarıyıl	Seçmeli
Bursa Uludağ Üniversitesi	Muhasebe	1. yarıyıl	Seçmeli
	Muhasebe Denetimi	5. yarıyıl	Seçmeli
Çukurova Üniversitesi	Muhasebe	2. yarıyıl	Seçmeli
Dokuz Eylül Üniversitesi	Muhasebe	2. yarıyıl	Seçmeli
Erciyes Üniversitesi	Muhasebe	2. yarıyıl	Seçmeli
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Genel Muhasebe	6. yarıyıl	Seçmeli
İnönü Üniversitesi	Genel Muhasebe	4. yarıyıl	Seçmeli
İstanbul Üniversitesi	Bilanço ve Muhasebe	7. yarıyıl	Seçmeli
İzmir Bakırçay Üniversitesi	Finansal Okuryazarlık	4. yarıyıl	Alan Dışı Seçmeli
	Muhasebede Güncel Konular	3. yarıyıl	Seçmeli
İzmir Demokrasi Üniversitesi	Genel Muhasebe	3. yarıyıl	Zorunlu
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Genel Muhasebe	2. yarıyıl	Seçmeli
Pamukkale Üniversitesi	Muhasebe Bilgisi I	3. yarıyıl	Seçmeli
	Muhasebe Bilgisi II	4. yarıyıl	Seçmeli
	Muhasebe Hukuku	5. yarıyıl	Seçmeli
Süleyman Demirel Üniversitesi	Genel Muhasebe	1. yarıyıl	Seçmeli
Yalova Üniversitesi	Muhasebe II	2. yarıyıl	Seçmeli
	Muhasebe Hukuku	5. yarıyıl	Seçmeli
Ankara Medipol Üniversitesi	Finansal Piyasalar ve Finansal Kuruluşlar	4. yarıyıl	Seçmeli
Başkent Üniversitesi	Genel Muhasebe I	1. yarıyıl	Alan Dışı Seçmeli
	Genel Muhasebe II	2. yarıyıl	Alan Dışı Seçmeli
Beykent Üniversitesi	Finansal Okuryazarlık	8. yarıyıl	Seçmeli
Çankaya Üniversitesi	Finansal Kurumlar	8. yarıyıl	Bölüm Dışı Seçmeli
	Muhasebe	8. yarıyıl	Bölüm Dışı Seçmeli
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	Principles of Accounting	5. yarıyıl	Zorunlu
İstanbul Aydın Üniversitesi	Genel Muhasebe	3. yarıyıl	Zorunlu
İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi	Muhasebe	3. yarıyıl	Seçmeli
İzmir Ekonomi Üniversitesi	Finansal Muhasebe	3. yarıyıl	Seçmeli

Kaynak: Tablo yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

2020-2021 ile 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenci alımı yapan 85 tane Hukuk Fakültesinin 22 tanesinin müfredatında Muhasebe içeriğine sahip 38 adet ders yer almaktadır. Araştırma sonucunda; 5 hukuk fakültesinde

21 muhasebe dersinin fiilen verildiği belirlenmiştir. Çalışmada incelenen 22 fakültenin 14 tanesi devlet, 8 tanesi vakıf üniversitesidir.

Derslerin isimleri incelendiğinde ağırlıklı olarak muhasebe ve genel muhasebe gibi seçmeli niteliğe sahip derslerin içerisinde muhasebe bilgileri fiilen konu olarak yer almaktadır. Muhasebe, genel muhasebe ve muhasebe bilgisi derslerinin adları farklılaşmasına rağmen ders içerikleri aynı konuları kapsamaktadır (Tosunoğlu ve Cengiz, 2020: 214). Bu nedenden dolayı ilgili dersler muhasebe dersleri olarak düşünüldüğünde 15 hukuk fakültesinde muhasebe dersi verilmektedir. Bu fakültelerin çoğu devlet üniversitelerinde bulunmaktadır (D=1, Ö=4). Bu derslerin ikisi zorunlu nitelikte olup diğer 13 adet ders seçmeli ders statüsündedir. Bu derslerin on tanesi 1.ve 2. yarıyılta iken üç ders 3. ve 4. yarıyılta geri kalan dersler ise 6. yarıyıl ve 8. yarıyılta yer almaktadır. Muhasebe derslerinin çoğunun seçmeli olmasından dolayı dersi veren öğretim elemanlarının kapsamlı bilgisine ulaşılammıştır.

Hukuk fakültelerinde verilen muhasebe dersleri içerik yönünden incelendiğinde erişim yönünden ilgili üniversitelerin internet sitelerinden derslerin %80’ine erişilebilmektedir. Ders içerikleri ve haftalık ayrıntılı ders içeriği tek tek ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

4.3. İşletme Mühendislikleri Bölümleri

İşletme mühendisliği; iş modelinden iş süreçlerine ve organizasyon yapısına, bilgi sistemlerinden ve bilgi teknolojilerine kadar çok yönlü iş çözümlerinin geliştirilmesi ve uygulanmasıdır. İşletme mühendisliği bölümleri mühendislik bakış açısına sahip işletmeciler yetiştirmeyi amaç edinmektedir (İstanbul Teknik Üniversitesi-İşletme Mühendisliği, 2023).

Araştırma kapsamında incelenen işletme mühendisliği bölümlerinin temel amacının işletmeleri bir bütün olarak değerlendiren bir yaklaşımla, mühendislik nosyonuna sahip yöneticiler yetiştirmeyi planladıkları görülmektedir. Ancak incelenen işletme mühendisliği bölümlerinin ders içeriklerinde işletme tandanslı ders yoğunluğunun yeterli düzeyde olmadığı, iyi bir yönetici veya işletmeci niteliklerini sağlayabilecek derslerin verilmediği tespit edilmiştir. Bu çalışmada sadece muhasebe içerikli dersler dikkate alınmıştır. Bu bakımdan Türkiye’deki farklı üniversitelerin muhasebe ders içeriğine sahip işletme mühendisliği bölümlerine ilişkin aşağıdaki tablo incelendiğinde;

Tablo 3. Muhasebe Ders İçeriğine Sahip İşletme Mühendisliği Bölümleri

Üniversite Adı	Derslerin Adı	Derslerin Dönemi	Derslerin Türü
İstanbul Teknik Üniversitesi	Maliyet Muhasebesi	4. Yarıyıl	Zorunlu
	Mühendisler İçin Muhasebe	3 Yarıyıl	Zorunlu
	Muhasebe Teorisi	5. Yarıyıl	Seçmeli
	Muhasebenin Temel İlkeleri I	5. Yarıyıl	Seçmeli
	Muhasebenin Temel İlkeleri II	5. Yarıyıl	Seçmeli
Bahçeşehir Üniversitesi	Muhasebe Denetimi	5. Yarıyıl	Seçmeli
	Yönetim Muhasebesi	5. Yarıyıl	Seçmeli

Kaynak: Tablo yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

İşletme Mühendisliği Tablo 3’te görüldüğü üzere; 1 devlet ve 1 vakıf olmak üzere muhasebe konularını kapsayan 7 adet derse rastlanmıştır. Bu derslerin iki tanesi zorunlu olmakla beraber 5 adedi seçmeli ders niteliğindedir. Zorunlu statüye sahip derslerin 2. sınıfta yer aldığı gözlemlenirken seçmeli derslerin genellikle 3. sınıf müfredatlarında olduğu görülmektedir. Bu bakımdan Türkiye’deki farklı üniversitelerin ilgili fakültelerinin deniz ulaştırma işletme mühendisliği bölümlerinde verilen işletme-muhasebe ve muhasebeyle ilgili derslere ilişkin aşağıdaki tablo incelendiğinde;

Tablo 4. Muhasebe Ders İçeriğine Sahip Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölümleri

Üniversite Adı	Derslerin Adı	Derslerin Dönemi	Derslerin Türü
İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa	Maliyet Muhasebesi	1. Yarıyıl	Zorunlu

Kaynak: Tablo yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Deniz ulaştırma işletme mühendisliği Tablo 4'te grldği üzere; 1 devlet niversitesinde 1 adet muhasebe konularını kapsayan derslere rastlanmıştır. Bu ders zorunlu olmakla birlikte ilk yarıyıl müfredatında işlendiği gözlemlenmektedir. Bu bakımdan Türkiye'deki farklı üniversitelerin ilgili fakültelerinin gemi makineleri işletme mühendisliği bölümlerinde verilen işletme-muhasebe ve muhasebeyle ilgili derslere ilişkin aşağıdaki tablo incelendiğinde;

Tablo 5. Muhasebe Ders İçeriğine Sahip Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Bölümleri

Üniversite Adı	Derslerin Adı	Derslerin Dönemi	Derslerin Türü
Yıldız Teknik Üniversitesi	Muhasebe Organizasyonu	5. Yarıyıl	Seçmeli

Kaynak: Tablo yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği bölümünü açıklayan Tablo 5'te grldği üzere; 1 devlet niversitesi olmak üzere toplam 1 adet muhasebe konularını kapsayan derse rastlanmıştır. Bu dersin seçmeli ders statüsünde olduğu ve 3. sınıf güz yarıyılında yer aldığı gözlemlenmiştir.

İstanbul Teknik niversitesi işletme mühendisliği bölümünün işletme fakültesi bünyesinde faaliyet gösterdiği deniz ulaştırma işletme mühendisliği ile gemi makineleri işletme mühendisliği bölümlerinin ise deniz fakülteleri kapsamında yer aldığı tespit edilmiştir. Bahçeşehir niversitesi işletme mühendisliği bölümü mühendislik fakültesi bünyesinde eğitim vermektedir.

İncelenen işletme mühendisliği bölümlerinin yaklaşık olarak %54'nn ders bilgi paketlerinde muhasebe temelli dersler bulunmamıştır. Bu bölümlerin yaklaşık %23'nde muhasebe ve maliyet muhasebesi içerikli derslere rastlanmıştır. Tablo 3'te 2020-2021 ile 2021-2022 ğretim yılında ğrenci alımı yapan 17 tane işletme mühendisliği bölümlerinin 4 tanesinin müfredatında muhasebe içeriğine sahip 9 ders yer almaktadır. Bu derslerin 3 tanesi zorunlu 6 tanesi seçmeli olarak yer almaktadır.

4 tane işletme mühendisliği bölümünün ders içerik bilgi paketlerine ulaşılamamıştır. İşletme mühendisliği bölümlerinde içerik yönünden incelenen muhasebe derslerine erişilebilirlik noktasında ilgili üniversitelerin internet sitelerinde derslerin %77'sine erişilebilmektedir. Verilen muhasebe derslerinin %75'inin ğretim yeleri tarafından verildiği bilgisine ulaşılmıştır. Derslerin %25'inin ise ğretim elemanı bilgisine ders bilgi paketlerinde erişilememiştir.

İşletme mühendislerinin, bilgi teknolojisi departmanları, yönetim departmanları ve bir şirketin üretim bölümünde verimlilik için teknoloji tabanlı sistemler tasarlaması gerektirebilecek teknik ortaklarla yakın iş birliği içinde olması gerekmektedir. Bu nedenle bütçeleme ve raporlama konularına hâkim olmaları aranırken, Tablo 3'te bu konuda hiçbir ders almadıkları tespit edilmiştir. Günümüzde KKP tabanlı yönetim bilişim sistemlerinin kullanımı işletmelerde yaygınlaşmıştır. Özellikle bütçeleme ve raporlama araçları konusunda bu yapılar kilit rol üstlenmektedir. Kurumsallaşma dinamikleri açısından da bir işletmenin tüm departmanlarında oluşan her mali olayın KKP tabanlı programlarda izlenebildiği ve uluslararası işletmeler tarafından bu sistemlerin raporlama yönünden sağladığı faydalar yönünden daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Bu nedenler gz önünde bulundurulduğunda bütçeleme ve raporlama eksenli derslerin uygulamalı olarak da öğretilmesi önem arz etmektedir.

Muhasebe işlemleri bir işletmenin tüm faaliyetleri ile ilişkili olabileceğinden ve işletmeciliğin dili olarak kabul edildiğinden başarılı bir yöneticinin muhasebe bilmesi gerekmektedir. Özellikle son yıllarda işletme sahipleri için finansal okur yazarlık eğitimleri artmaya başlamıştır. Finansal okur yazarlığın temeli de muhasebe eğitiminin bir parçasıdır. Muhasebenin tam anlamıyla işleyişi anlaşılmadan, teorik ve kavramsal yapısına yeterli düzeyde hâkim olunmadan bir yöneticinin başarılı yönetimlere ve öngörülere sahip olmaları beklenemez.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Küreselleşme ile iş dünyasında yaşanan bütünleşmeden dolayı muhasebe eğitiminde değişimler görülmektedir. Bu değişimlerin son yarım asırdır teknolojik yönde etkileri bulunmaktadır. Bununla birlikte muhasebe eğitimi

uluslararası eğitim standartları düzeyinde bir nitelik arayışı içerisinde. Muhasebe işlemleri teknolojik etkiler ve değişimlerin ışığında sürekli yeniliklerle karşılaşmaktadır. Böylelikle muhasebe eğitiminin de bu değişen koşullara ayak uydurması ve eğitim konularını yeniden gözden geçirmesi gerekmektedir. Örneğin son 3-4 yıldır işletmelerin gündeminde olan e-arşiv fatura ve e-fatura uygulamalarının zorunlu tutulması, e-beyannameleri teknoloji tabanlı gelişmelere örnek olarak gösterebiliriz.

Elde edilen bulgular neticesinde oluşturulan tabloların incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucunda; önceki dönemlerde açılan eczacılık ve hukuk fakültelerinde kısmi olarak işletme, muhasebe ve muhasebeyle ilgili eğitimi verilen derslere rastlanmasına rağmen, yeni açılan fakültelerde işletme, muhasebe ve muhasebeyle ilgili eğitimi verilen derslerin daha çok tercih edildiği tespit edilmiştir. Özellikle vakıf üniversitelerinde bu eğilimin daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Vakıf üniversiteleri öğretim elemanı tercihini daha çok doktoraşık öğretim görevlilerinden yana kullanmakta oldukları tespit edilmiştir.

Eczacılık ve hukuk fakülteleri mezunlarının çoğunun özel sektörde, ticari şekilde serbest meslek erbabı olarak avukatlık faaliyetinde bulunmalarından dolayı işletme-muhasebe ve muhasebeyle ilgili diğer derslerin eğitimi almaları gereklidir. Bu fakültelerde oldukça yeterli düzeyde işletme, muhasebe ve muhasebeyle ilgili derslere yer verildiği görülmektedir. Eczacılık fakültelerinde muhasebe dersi alan öğrenciler ve mezunları üzerinde araştırmalar yapılması önerilebilir. Bu tür araştırmalar ders içerik ve konularının iyileştirilmesinde olumlu etkiler sağlayabilmektedir.

Ülkemizde 2023 yılı itibariyle devlet ve vakıf üniversiteleri bünyesinde 101 farklı mühendislik dalı bulunmaktadır. Aynı yıl verileri itibari ile ülkemizde 170’in üzerinde mühendislik fakültesi sayısı göz önünde bulundurulduğunda sadece mühendislik fakültelerini esas alacak ayrı bir çalışmanın yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle çalışmanın araştırma süresi ve güvenilirliğini olumsuz yönde etkileyeceği düşünüldüğü için diğer mühendislik bölümleri çalışmaya dahil edilmemiştir. Çalışmaya dahil edilmeyen diğer mühendislik dallarında muhasebe eğitiminin incelenmesini gelecekte inceleme yapmak isteyen araştırmacılara çalışma önerisi sonucu çıkmıştır. Her bir mühendislik bilim dalının ayrı ayrı incelenmesi ve özellikle endüstri mühendisliği bölümlerinin bu çalışma ile mukayeseli olarak incelenmesi tavsiye olunabilir. Buna ek olarak mühendislik fakültelerinin endüstri mühendisliği bölümleri eğitim hedefleri ve programda kazanılması hedeflenen yeterlilikler kapsamında muhasebe derslerinin ders müfredatlarındaki yeri araştırılabilir.

Ayrıca mühendislik fakültesi mezunlarından inşaat mühendislerinin ticari olarak, inşaat malzemeleri ticareti ve müteahhitlik faaliyetlerinde bulunmalarından dolayı, özellikle işletme, maliyet yönetimi, bütçeleme, bordro işlemleri ve diğer muhasebe konularıyla ilgili alanlarda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu nedenle bu fakültelerde yeteri düzeyde bu alanlardaki derslere yer verilmesi önem arz etmektedir. Bu fakültelerde özellikle inşaat mühendisliği alanlarında müteahhitlik faaliyetinde bulunanlar bakımından işletme-muhasebe ve muhasebe ile ilgili diğer alanlardaki derslere yer vermeleri öngörülmektedir. Bilginoğlu’nun 2019’da yapmış olduğu çalışmada da mühendislik öğrenimlerinde öğrencilerinin karşılaştıkları maliyet derslerinin TL cinsinden hesaplama yaptıkları ilk ve tek ders olması münasebetiyle müfredatta yer alması önem arz etmektedir.

Tıp ve diş hekimliği fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere işletme, muhasebe ve muhasebe alanındaki diğer derslerle ilgili eğitimin verilmemesi; bu fakülte mezunlarının ticari olarak muayenehane açma haklarının bulunmasından dolayı bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin işletme ve muhasebe alanlarında eğitim almaları, ticari hayatlarındaki bu konudaki yetersizliklerinin giderilmesine katkı sağlayabilir.

Genel olarak, mezunlarının ticari faaliyetlerde bulunmasının söz konusu olduğu tüm fakültelerin işletme-muhasebe ve muhasebe konularıyla alakalı olan dersleri almalarının, mezunlar açısından olumlu sonuçlar doğuracağı bir gerçektir. Son olarak, işletme, muhasebe ve muhasebe alanlarıyla ilgili eğitimin veriliş verilmediğinin, diğer disiplinler arasında ön lisans ve lisansüstü düzeylerde araştırılmasını önerebiliriz.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Onay: Bu makale, insan veya hayvanlar ile ilgili etik onay gerektiren herhangi bir araştırma içermemektedir.

Yazar Katkısı: Tolga ALA (%40), Tevhit KAHRAMAN (%40), Enver SÜMER (%20)

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares that there is no conflict of interest.

Funding: The author received no financial support for the research, authorship and/or publication of this article.

Ethical Approval: This article does not contain any studies with human participants or animals performed by the authors.

Author Contributions: Tolga ALA (%40), Tevhit KAHRAMAN (%40), Enver SÜMER (%20)

KAYNAKÇA

Akıncı, Ş. (2001). Hukuk eğitimi üzerine düşünceler. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1-2.

Alkan, H., ve Öztürk, O. R. (2014). Ormancılık eğitimi ve uygulamalarında muhasebenin rolü ve önemi: akademisyen ve uygulayıcılara yönelik bir araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 37-48.

Bilginoglu, F. (2019). Mühendislik bölüm ve programları için muhasebe dersi hakkında düşünceler. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, 60, 59-62. <https://doi.org/10.26650/MED.2019496362>

Çalık, M., Demirci, B., ve Bozdoğan, T. (2021). Endüstri mühendisliği öğrencilerinin maliyet muhasebesi dersine ve dersi veren öğretim üyesine yönelik algıları, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ağustos Özel Sayı, 183-200.

Demirağ, F., ve Çiftçi, H. (2010). Türkiye’de hukuk fakülteleri ve hukuk eğitimi, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2010 (91), 257-290.

Deppe, L. A., Sonderegger, E. O., Stice, J.D., Clark, D. C., ve Streuling, G. F. (1991). Emerging competencies for the practice of accounting. *Journal of Accounting Education*, 9, 257-290.

Eczacılık Fakülteleri Dekanları Konseyi. (2015). Kapsamlı müfredat. Erişim Adresi: <https://eczdekankonsey.org/wp-content/uploads/2020/05/Kapsaml%C4%B1M%C3%BCfredat.pdf>

Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M., ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye’de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460.

Günbayı, İ. (2019). Nitel araştırmada veri analizi: tema analizi, betimsel analiz, içerik analizi ve analitik genelleme. Erişim Adresi: <http://www.nirvanasosyal.com/h-392-nitel-arastirmada-veri-analizi-tema-analizi-betimsel-analiz-icerik-analizi-ve-analitik-genelleme.html>

İstanbul Teknik Üniversitesi İşletme Mühendisliği Bölümü (2023). Hakkımızda ve sık sorulan sorular. Erişim Adresi: [sık sorulan sorular \(itu.edu.tr\)](http://sık-sorulan-sorular.itu.edu.tr)

Lune, H., ve Berg, B. L. (2017). Qualitative research methods for the social sciences, (9th Edition). England, Essex: Pearson.

Özkul, A. S. (2012). 19. yüzyıl Türk yüksek öğretiminde işletme eğitimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(16), 223-241.

Selimoğlu, K. S., Temizel, F., ve Özdemir, A. (2017). Hukuk fakültesi mezunlarının muhasebe mesleğine yönelik farkındalıklarının ölçülmesi: Eskişehir iline yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 16(50), 21-36.

-
- Selimoğlu, Seval, K., Temizel, F., ve Özdemir, A. (2016). Hukuk fakültesi öğrencilerinin muhasebe meslek mensubu olabilme farkındalığı: Anadolu Üniversitesi hukuk fakültesi örneği, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim, 37-49.
- T.C. Resmî Gazete 28970. (2014). 12 nisan 2014 tarihli 28970 sayılı resmî gazetede yayınlanan eczacılar ve eczaneler hakkında yönetmelik. Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140412-14.htm>
- Tosunoğlu, B., ve Cengiz, S. (2020). Türkiye’de muhasebe eğitimi: lisans müfredatının incelenmesi ve gelişmeler kapsamında değerlendirilmesi, *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 6(2), 194-214.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Qualitative research methods in the social sciences, (11th edition)*. Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, B. (2015). *İçerik çözümlemesi yönteminin tarihsel gelişimi uygulama alanları ve aşamaları*. Literatürk Akademia.
- Yükçü, S., ve Atağan, G. (2010). Muhasebenin mühendislik boyutu: ürün ağacı ve rota uygulaması. *Mali Çözüm Dergisi*, Kasım-Aralık, 21-38.
- Yüksek Öğretim Kurumu. (2022). 2020-2022 arasına ait lisans programlarına ait müfredat verileri. Erişim Adresi: [Yükseköğretim Program Atlası \(yok.gov.tr\)](https://yok.gov.tr/yuksekoğretim-program-atlasi)
- Zaif, F., ve Ayanoğlu, Y. (2007). Muhasebe eğitiminde kalitenin artırılmasında ders programlarının önemi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 115- 136.

SUMMARY

Introduction

There are changes in accounting education due to globalization and integration in the business world. These changes have had technological impacts over the last half century. However, accounting education is in search of a qualification at the level of international education standards. Accounting transactions are constantly experiencing innovations in light of technological effects and changes. Thus, accounting education needs to keep up with these changing conditions and reconsider its educational issues. For example, one might cite e-archive invoice and e-invoice applications, which have been on the agenda of businesses for the last 3-4 years, as mandatory and e-declarations as examples of technology-based developments.

A review of the literature reveals a multitude of studies on accounting education. However, very few studies have been identified that examine the relationship between accounting education and other disciplines. The majority of Research on accounting education has been conducted on students who have either completed or are currently enrolled in accounting courses.

The purpose of this study was to investigate the interdisciplinary significance and position of accounting education and to examine the content of accounting education and course curricula in undergraduate departments other than those in the fields of business and economics at universities in Turkey.

In 2016, a study was conducted on the perceptions of Anadolu University Faculty of Law students about accounting courses and their awareness and evaluations of the accounting profession after graduation. The study found that the students did not perceive the accounting profession as a field of study in their career expectations, and the main reason for this was their insufficient level of knowledge. The students stated that they thought it would be useful in their business lives, which motivated them to enrol in the elective.

Bilginoğlu evaluated the contents, objectives, and learning outcomes of accounting courses given for engineering departments and programs in 2019. In particular, the importance and need of the management and cost accounting courses were emphasized, and it was recommended that the instructor consistently consider the principle of usefulness.

Method

The Accounting courses offered at the undergraduate level in different disciplines in our country were ~~grouped~~ classified by using the content analysis method on the basis of universities and faculties. The research was carried out using the YÖK Undergraduate Atlas system, which was prepared in electronic format by YÖK. The content analysis method was selected as it was considered to be the most appropriate methodology for this research.

The 2020-2021 academic period course curricula of the educational institutions that constitute the subject of the study were taken as basis for analysis. With this method, the accounting courses identified in the study were examined by categorizing them as compulsory, elective and applied courses.

In the course of the research, the following information tools were used respectively.

- YÖK Undergraduate Atlas System
- Website of the University and Faculties
- Course Information Packages
- Course Contents
- 2020-2021 Fall-Spring Course Schedules

First of all, the universities and faculties to be included in the study were determined by accessing the YÖK Undergraduate Atlas website. By searching for the undergraduate program to be researched, the list of undergraduate programs registered with YÖK was obtained. The websites of the universities and then faculties

were accessed in accordance with the list obtained from the YÖK Undergraduate Atlas website. The websites were accessed in alphabetical order, beginning with the universities and then the faculties. The Course information packages and courses shared on the faculties' websites were subjected to examination. It was to determine whether any courses were offered on the subjects of commerce, economics and business as subjects.

As of 2023, there are 101 different engineering branches within state and foundation universities in our country. Considering the number of engineering faculties over 170 in our country as of the same year's data, we recommended that a separate study should be conducted based only on engineering faculties. For this reason, other engineering departments were not included in the study as it was thought that it would negatively affect the research duration and reliability of the study.

Results, Discussion and Conclusions

While the curriculum of 15 of the 41 faculties of Pharmacy that accepts students in the 2020-2021 and 2021-2022 academic years includes courses with business-accounting and accounting-related content, courses with business-accounting and accounting-related content are actually offered in 14 faculties. Of the 15 faculties where courses with business-accounting and accounting-related content are offered, nine are State universities and six are Foundation universities.

There are 38 courses with Accounting content in the curricula of 22 of the 85 faculties of Law that accept students in the 2020-2021 and 2021-2022 academic year. The research findings indicate that 21 Accounting courses are currently being taught in 15 Law Faculties. Of the 22 faculties examined in the study, 14 are State universities and eight are foundation universities.

The study examined three departments in 12 universities: management engineering, marine management engineering and ship machinery management engineering. It is observed that the courses are offered during the second and third year semesters. While Istanbul Technical University management engineering department operates within the business faculty, it has been determined that maritime transportation management engineering and marine machinery management engineering departments are within the scope of maritime faculties. Bahcesehir University management engineering department provides its programmes within the faculty of engineering.

Accounting-based courses could not be found in the course information packages of approximately 54% of the business engineering departments examined. Accounting and cost accounting courses were found in approximately 23% of these departments. There are 9 courses with Accounting content in the curricula of 4 of the 17 Business Engineering departments that accept students in the 2021-2022 academic year. 3 of these courses are compulsory and 6 are elective.

In addition, since civil engineers who graduate from engineering faculties engage in commercial construction materials trading and contracting activities, they need to have knowledge of business, cost management, budgeting, payroll transactions and other accounting issues. For this reason, it is important to include a sufficient number of courses in these fields in engineering faculties. It is envisaged that these faculties will include courses in business-accounting and other accounting-related fields, especially for those engaged in civil engineering contracting activities. In the study conducted by Bilginoğlu in 2019, it was determined that engineering students would benefit from including this course in their curriculum, as it is the initial course in which they encounter the Turkish lira (TL).

Lack of education on business-accounting and other accounting courses in the Faculties of Medicine and Dentistry represents a significant shortcoming, particularly given that graduates of these faculties are entitled to establish their own commercial enterprises. Receiving education in the fields of business administration and accounting can contribute to eliminating their inadequacies in this regard in their commercial lives.